

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені
Івана Огієнка

Затверджую:

Ректор університету

_____ проф. С.А. Копилов

_____ 2021 року

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

для підготовки фахівців *першого (бакалаврського) рівня вищої освіти*
за освітньо-професійною програмою *Середня освіта (Мова і*
література (німецька, англійська)

спеціальності *014 Середня освіта (Мова і література (німецька)*

предметної спеціальності *014.02 Середня освіта (Мова і література*
(німецька)

спеціалізації *014.022 Німецька мова і література*

галузі знань *01 Освіта/Педагогіка*

денної форми навчання

факультету *іноземної філології*

Розроблено та внесено Кам'янець-Подільським національним університетом імені Івана Огієнка

Розробники програми: О.О. Добринчук, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри німецької мови

Т.В.Сторчова, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови

О.В. Савицька, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології освіти

С. В. Поліщук, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та управління навчальним закладом

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри:
німецької мови (27 серпня 2021 року, протокол № 11)

Обговорено та схвалено радою з науково-методичної роботи і забезпечення якості вищої освіти факультету іноземної філології 27 серпня 2021 року, протокол № 8

Голова ради з науково-методичної роботи і забезпечення якості вищої освіти факультету іноземної філології _____ Тетяна ПЕТРОВА

Обговорено та схвалено вченою радою факультету іноземної філології (27 серпня 2021 року, протокол № 12)

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Наскрізна програма практики – основний навчально-методичний документ, що регламентує мету, зміст, послідовність і терміни проведення практик, підведення їх підсумків і містить конкретні рекомендації щодо видів, форм і методів якості підготовки Здобувачів галузі знань *01 Освіта/Педагогіка* спеціальності *014 Середня освіта (Мова і література (німецька))* денної форми навчання за освітньою програмою «*Середня освіта (Мова і література (німецька, англійська))*».

Наскрізна програма укладена відповідно до таких документів:

1. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (затверджене вченою радою ун-ту 31.08.2021 р., протокол № 111-ОД).

2. Освітньо-професійна програма та навчальний план підготовки бакалавра галузі знань *01 Освіта/Педагогіка* спеціальності *014 Середня освіта (Мова і література (німецька))* денної форми навчання за освітньо-професійною програмою «*Середня освіта (Мова і література (німецька, англійська))*».

3. Положення про проведення практики студентів у вищих навчальних закладах України (наказ Міністерства освіти України № 93 від 08.04.1993 р.). *Збірник законодавчих та нормативних актів про освіту*. Вип. 1. Київ, 1994. С. 139-153.

Практика – невід’ємна складова освітньо-професійної програми підготовки фахівців, основним завданням якої є практична підготовка здобувача вищої освіти за першого, бакалаврського, рівня до виконання фахових обов’язків. Практиці відводиться значна роль у підготовці висококваліфікованого, соціально зрілого, творчого вчителя німецької та англійської мов. Відповідно до зростаючих потреб суспільства фахівець-філолог повинен досконало володіти предметом, мати високий рівень професійної практичної підготовки, ерудиції, ефективно застосовувати набути знання та навички в роботі та постійно працювати над підвищенням своєї майстерності й загальної культури.

Метою педагогічної практики є методична підготовка здобувачів вищої освіти до виконання обов’язків учителя іноземних мов (німецької та англійської); формування професійно-особистісних якостей, узагальнення та систематизація професійних знань та навичок, розвиток уміння застосовувати набути знання в умовах реального процесу навчання у закладі загальної середньої освіти, а також вивчення та апробація інноваційних методів та прийомів навчання іноземних мов у закладі загальної середньої освіти.

Завдання практики:

1) вивчення сучасного стану організації навчально-виховної роботи у різних типах закладів загальної середньої освіти;

2) вивчення передового практичного досвіду роботи педагогічних

працівників баз практики;

3) поглиблення та закріплення теоретичних знань, навичок та вмінь, набутих в університеті та їх використання в педагогічній діяльності;

4) формування та розвиток у майбутніх учителів педагогічних умінь та навичок, розвиток професійної культури;

5) формування навичок самостійного проведення навчально-виховної роботи з учнями, враховуючи їх вікові та індивідуальні особливості;

6) проведення комунікативно спрямованих уроків із використанням сучасних методів та прийомів активізації діяльності учнів;

7) оволодіння методикою розробки навчально-методичних матеріалів, які використовуються на уроках німецької та англійської мови у закладах загальної середньої освіти;

8) стимулювання інтересу до науково-дослідницької роботи в галузі психології, педагогіки та методики, впровадження найбільш ефективних методів навчання та виховання в процесі навчання німецької та англійської мови;

9) формування творчого мислення, індивідуального стилю професійної діяльності.

Навчальним планом передбачені такі **види практик**:

<i>Шифр за навч. планом</i>	<i>Курс</i>	<i>Семестр</i>	<i>Назва практики</i>	<i>Кількість кредитів /годин</i>	<i>Тривалість</i>	<i>Форма контролю</i>
ООК 23.01	2	IV	навчальна психолого-педагогічна практика	3/90	2 тижні	залік
ООК 23.02	3	V	навчальна ознайомлювальна педагогічна практика з німецької мови	4,5/135	3 тижні	залік
ООК 23.03	3	VI	навчальна ознайомлювальна педагогічна практика з англійської мови	3/90	2 тижні	залік
ООК 23.04	4	VII	виробнича педагогічна практика з німецької мови	12/360	8 тижнів	диференційований залік

ООК 23.05	4	VIII	виробнича педагогічна практика з англійської мови	7,5/225	5 тижнів	диференційований залік
Всього практик				30/900	20 тижнів	

Бази практик

Визначення баз практик здійснюється на основі прямих договорів. Здобувачі можуть самостійно, за погодженням з керівництвом університету (факультету), підбирати для себе базу практики і пропонувати її.

Базами **усіх практик, передбачених навчальним планом** можуть бути такі заклади системи загальної середньої освіти: загальноосвітня школа; гімназія; ліцей; колегіум; загальноосвітня школа-інтернат; спеціальна загальноосвітня школа (школа-інтернат); загальноосвітня санаторна школа (школа-інтернат); школа соціальної реабілітації; вечірня змінна школа.

Загальні критерії оцінювання практики

При оцінюванні практик враховується наступне:

1. Ступінь та якість виконання завдань практики.
2. Характеристика здобувача вищої освіти від бази практики.
3. Якість оформлення звітної документації.
4. Результати захисту практики перед комісією.

Оцінка *«відмінно»* — всі завдання практики виконано у повному обсязі, виявлено вміння здобувача освіти застосовувати і творчо використовувати теоретичні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Виявлено вміння застосовувати інноваційні технології, продемонстровано активність та ініціативність під час здійснення практичної професійної діяльності. Звіт подано у встановлений термін, що містить всі структурні елементи. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи упродовж усього періоду проходження практики.

Оцінка *«дуже добре»* — завдання виконані правильно, але недостатньо повно. Виявлено вміння застосовувати теоретичні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Продемонстровано зацікавленість та активність, але не виявлено творчого, індивідуального підходу. Звіт подано у встановлений термін, що містить всі структурні елементи. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи упродовж усього періоду проходження практики.

Оцінка *«добре»* — завдання практики виконано, але неповно, в ході виконання завдань допускалися незначні помилки. Звітна документація оформлена згідно з вимогами. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи упродовж усього періоду проходження практики.

Оцінка *«задовільно»* — завдання практики виконано у неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. Щоденник невірно

оформлений.

Оцінка «достатньо» — завдання виконано з помилками. Усі завдання практики виконувалися, але допущені неточності. Документація оформлена неповно, з помилками. Щоденник недооформлено.

Оцінка «незадовільно» — завдання невиконані, виявлено несформованість вміння здійснювати відповідні види професійної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками.

2. ЗМІСТ ПРАКТИК

НАВЧАЛЬНА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

Навчальна психолого-педагогічна практика має за мету оптимізувати адаптацію здобувачів вищої освіти до умов їх майбутньої професійної діяльності; забезпечити пізнання ними закономірностей професійної діяльності та закласти основи творчого оволодіння способами її організації; виховання у здобувачів потреби у професійному самовдосконаленні

Завдання навчальної психолого-педагогічної практики:

- закріпити, поглибити і збагатити психолого-педагогічні і фахові знання, навички їх застосування при розв'язанні конкретних педагогічних завдань;
- формувати і розвивати у майбутніх учителів загальні й фахові компетентності та професійно значущі якості особистості;
- виховувати у здобувачів вищої освіти стійкий інтерес і любов до професії вчителя, потребу в педагогічній самоосвіті;
- створювати умови для професійного самовдосконалення здобувачів вищої освіти, розвитку їх творчих здібностей;
- залучати здобувачів вищої освіти до науково-дослідницької педагогічної діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК 01 Здатність до усвідомлення специфіки професійної діяльності та відповідального ставлення до обов'язків.

ЗК 05 Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді.

ЗК 06 Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 07 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, застосовувати їх у практичних ситуаціях.

ЗК 09 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, пошуку ефективних рішень у професійній діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 04 Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та

індивідуальні особливості здобувачів освіти; використовувати стратегії, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки; формувати мотивацію здобувачів освіти та організувати їх пізнавальну діяльність.

СК 16 Здатність здійснювати власне дослідження у професійній діяльності, узагальнювати й оприлюднювати його результати.

Результати навчання:

ПРН 01 Уміє визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів, їх освітніх потреб; добирати доцільні форми, методи та засоби навчання відповідно до мети і завдань навчального заняття, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти; оцінювати результати навчання учнів і здійснювати їх моніторинг на засадах компетентнісного підходу.

ПРН 05 Уміє використовувати інструменти забезпечення інклюзивного навчання в освітньому процесі; організувати процеси навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб, здібностей і реальних навчальних можливостей.

ПРН 09 Уміє взаємодіяти з учасниками освітнього процесу на засадах партнерства і підтримки.

Зміст психолого-педагогічної практики

Навчальна психолого-педагогічна практика є початковим етапом практичного освоєння педагогічної професії. З метою ознайомлення здобувачів вищої освіти із системою загальної середньої освіти в Україні, з особливостями роботи різних типів закладів загальної середньої освіти практика проводиться у закладів загальної середньої освіти різного типу.

1. Настановна конференція в університеті.
2. Психологічні вимоги до побудови розкладу і організації різних форм шкільних занять. Вивчення шкільної документації.
3. Ознайомлення з навчально-виховною роботою школи.
4. Вивчення системи роботи класного керівника.
5. Ознайомлення з освітнім процесом закладу середньої освіти.
6. Спостереження за навчально-пізнавальними інтересами учнів під час уроку.
7. Аналіз взаємодії вчителя і учня.
8. Вивчення організації уваги учнів на уроці.
9. Вивчення активізації пам'яті учнів на уроці.
10. Вивчення формування мислення на уроці.
11. Вивчення емоційно-вольових процесів учнів на уроці.
12. Психологічний аналіз уроку.
13. Захист навчальної психолого-педагогічної практики.

Рекомендована література

1. Баєв В.Ф. Психологічне вивчення учнів. Київ, 1997.

2. Бенеш Г. Психологія. Довідник: пер. з нім. Київ: Знання-Прес, 2007.
3. Варій М. Загальна психологія: підручник. В 2-х т. Т.1. Львів: Априорі, 2016. 382с.
4. Варій М. Загальна психологія: підручник. В 2-х т. Т.2. Львів: Априорі, 2016. 258с.
5. Галузяк В.М., Сметанський М.І., Шахов В.І. Педагогіка. Вінниця, 2006.
6. Добрович А. В. Воспитателю о психологии и психогигиене общения. Москва, 1987.
7. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Теоретичний курс: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 388 с.
8. Дуткевич Т.В. Загальна психологія: теоретичний курс: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2015. 432 с
9. Федорчук Е.І., Федорчук В.В. Загальна педагогіка: лекції. Кам'янець-Подільський, 2007.
10. Загальна психологія: підруч. для Здобувачів ВНЗ /за заг. ред. акад. С.Д.Максименка. Київ: Форум, 2000.
11. Загальна психологія: підручник /О.Скрипченко, Л.Долинська, З.Огороднійчук та ін. Київ: Либідь, 2005.
12. Загальна психологія: Хрестоматія / Долинська Л.В. та ін. Київ: Каравела, 2017. 640 с.
13. Класний керівник у сучасній школі: методичний посібник / В.М.Оржеховська, О.І.Пилипенко та ін. Київ: ІЗМН, 1996.
14. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. Київ, 1989.
15. Основи педагогічної майстерності / Федорчук Е.І., Конькова Т.І., Заремба В.О., Федорчук В.В. Кам'янець-Подільський, 2006.
16. Психологічна енциклопедія. / автор-уппорядник О. М. Степанов. Київ : «Академвидав», 2006. 424 с.
17. Савчин Мирослав Загальна психологія: підручник. Київ: ВЦ: Академія, 2018, 2020. 344 с.
18. Скрипченко О.В., Долинська Л.В. Загальна психологія: підручник. Київ: Каравела, 2017. 464 с.
19. Федорчук Е.І. Сучасні педагогічні технології. Кам'янець-Подільський, 2006.
20. Шевченко С.Д. Школьний урок: как научить каждого. Москва: Просвещение, 1991.

Критерії оцінювання завдань практики з педагогіки/психології

50-45 балів — всі завдання практики виконано у повному обсязі, виявлено вміння здобувача вищої освіти застосовувати і творчо використовувати теоретичні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Виявлено вміння застосовувати інноваційні технології, продемонстровано активність та ініціативність під час

здійснення практичної професійної діяльності. Звіт подано у встановлений термін, що містить всі структурні елементи. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики.

44 – 41 бал — завдання виконані правильно, але недостатньо повно. Виявлено вміння застосовувати теоретичні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Продемонстровано зацікавленість та активність, але не виявлено творчого, індивідуального підходу. Звіт подано у встановлений термін, що містить всі структурні елементи. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики.

40-38 балів — завдання практики виконано, але неповно, в ході виконання завдань допускалися незначні помилки. Звітна документація оформлена згідно з вимогами. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики.

37-33 бали — завдання практики виконано у неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. Щоденник невірно оформлений.

32-30 балів — завдання виконано з помилками. Усі завдання практики виконувалися, але допущені неточності. Документація оформлена неповно, з помилками. Щоденник недооформлено.

0-29 балів — завдання невиконані, виявлено несформованість вміння здійснювати відповідні види професійної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками.

Розподіл балів за виконання завдань практики

Вид діяльності під час практики	Максимальна кількість балів
1. Виконання завдань з <i>психології</i> та відповідність звітної документації змісту діяльності практиканта, якість її оформлення. Захист перед комісією.	50
2. Виконання завдань з <i>педагогіки</i> та відповідність звітної документації змісту діяльності практиканта, якість її оформлення. Захист звіту перед комісією.	50
Разом:	100

НАВЧАЛЬНА ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Метою навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з німецької мови є оволодіння майбутніми вчителями німецької мови формами, засобами, методами, технологіями організації навчально-виховної роботи в закладах загальної середньої освіти, усвідомлення значимості одержаних у процесі теоретичної та практичної підготовки знань для

розв'язання практичних завдань на уроці німецької мови, розвиток творчої ініціативи, особисте утвердження майбутніх педагогів у доцільності обрання професії вчителя німецької мови, формування у них мотивації подальшої навчальної діяльності.

Завдання практики:

- ознайомлення здобувачів вищої освіти з діяльністю закладу загальної середньої освіти;
- вивчення практичного досвіду роботи педагогічних працівників баз практики;
- створення умов для адаптації здобувачів вищої освіти до професійної діяльності;
- формування у здобувачів вищої освіти стійкого інтересу до професії вчителя, зокрема вчителя німецької мови;
- формування у здобувачів вищої освіти потреби набуття професійних знань і навичок;
- залучення здобувачів вищої освіти до безпосередньої практичної діяльності, формування у них професійних умінь і навичок, необхідних для успішного виконання навчально-виховної роботи та оволодіння ефективними методами навчання і виховання;
- оволодіння методикою розробки навчально-методичних матеріалів, що використовуються на уроках німецької мови;
- формування навичок творчого педагогічного та методичного пошуку, оволодіння ефективними інноваційними технологіями, формами і методами навчальної та виховної роботи з учнями;
- формування у здобувачів вищої освіти уміння проводити дослідницькі проекти з використанням ефективних методів і методик навчання німецької мови;
- аналіз організації процесу навчання на уроці німецької мови.

Загальні компетентності:

ЗК 01 Здатність до усвідомлення специфіки професійної діяльності та відповідального ставлення до обов'язків.

ЗК 05 Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді.

ЗК 06 Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 07 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, застосовувати їх у практичних ситуаціях.

ЗК 09 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, пошуку ефективних рішень у професійній діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 02 Здатність моделювати зміст навчання, добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання на засадах компетентнісного підходу.

СК 03 Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі.

СК 15 Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (вітчизняного, закордонного) у галузі навчання іноземних мов з метою професійної саморегуляції й свідомого вибору шляхів вирішення проблем у навчально-виховному процесі.

СК 16 Здатність здійснювати власне дослідження у професійній діяльності, узагальнювати й оприлюднювати його результати.

Результати навчання:

ПРН 01 Уміє визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів, їх освітніх потреб; добирати доцільні форми, методи та засоби навчання відповідно до мети і завдань навчального заняття, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти; оцінювати результати навчання учнів і здійснювати їх моніторинг на засадах компетентнісного підходу.

ПРН 03 Уміє модифікувати, редагувати, комбінувати існуючі електронні (цифрові) освітні ресурси; створювати за потреби нові; впорядковувати їх і надавати до них доступ учасникам освітнього процесу (у тому числі під час дистанційного навчання).

ПРН 09 Уміє взаємодіяти з учасниками освітнього процесу на засадах партнерства і підтримки.

ПРН 13 Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з української, німецької та англійської мов (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти), здатний удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.

Зміст практики з німецької мови

Завдання навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з німецької мови реалізуються у три етапи: 1-й – організаційний, 2-й – основний, 3-й – підсумковий.

На організаційному етапі навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з німецької мови здобувач вищої освіти здійснює таку діяльність:

1. Участь у настановчій конференції в університеті, де одержує направлення для проходження практики, настанови щодо її організації.

2. Заповнення анкети «Очікування від практики» („Erwartungen an mein Schulpraktikum“).

3. Ознайомлення зі шкільною документацією (класний журнал, розклад уроків, календарно-тематичний план учителя німецької мови, поурочні

плани та ін.).

4. Знайомство з класом.

5. Складання індивідуального плану роботи, узгодження його з керівником практики.

6. Обрання теми дослідження для проведення РЕР (індивідуальний дослідницький проект).

7. Узгодження з керівником практики від кафедри розкладу консультацій.

На основному етапі навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з німецької мови здобувач вищої освіти здійснює таку діяльність:

1. Відвідування та аналіз уроків вчителів німецької мови.

2. Фіксація результатів спостережень різних аспектів організації навчального процесу, заповнення запропонованих анкет спостережень.

3. Розробка фрагментів уроків.

4. Допомога вчителю німецької мови у виготовленні роздаткового матеріалу та унаочнення.

5. Розроблення тестів або завдань на уроки німецької мови із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

6. Допомога вчителю у перевірці зошитів та письмових робіт.

7. Відвідування позакласних заходів, які проводять учителі німецької мови.

8. Підготовка матеріалів до РЕР та його проведення.

На підсумковому етапі навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з німецької мови здобувач вищої освіти виконує таку роботу:

1. Підготовка звітних матеріалів з навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з німецької мови: щоденник, індивідуальний звіт, фото- та відеоматеріали тощо.

2. Заповнення анкети «Як я оцінюю свою практику» („Reflexionsbogen zum Schulpraktikum“).

3. Здача звітної документації керівникам практики для перевірки та оцінювання.

4. Участь у підсумковій конференції, де відбувається захист практики.

Рекомендована література

1. Крецька Ю. А. Методичні рекомендації щодо організації процесу адаптації майбутніх учителів іноземної мови до професійної діяльності засобами діяльності профілюючих кафедр. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О.А., 2014. 76 с.

2. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах у структурно-логічних схемах і таблицях : навчальний посібник / укл. С. Ю. Ніколаєва, С. В. Гапонова та ін. К.: Ленвіт, 2004. 208 с.

3. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для Здобувачів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2013. 590 с.

4. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції : Курс лекцій: [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»] / О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецька та ін. / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2011. 334 с.

5. Методичні рекомендації з організації та проведення навчальної ознайомлювальної педагогічної практики (німецька мова) / укладачі Шмирко О. С., Калинюк Т. В., Боднарчук Т. В., Крецька Ю. А., Кам'янець-Подільський : ФОП Гордукова І. Є., 2021. 74 с. Текст укр. та нім. мовами.

6. Педагогічна практика в системі професійної підготовки вчителя німецької мови (видання 3-є, перероблене) / укл. Т. В. Боднарчук. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О. А., 2016. 96 с.

7. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (затверджене вченою радою ун-ту 31.08.2021 р., протокол № 111-ОД).

8. Шмирко О. С. Методичні рекомендації щодо забезпечення професійного розвитку майбутніх учителів іноземної мови засобами професійного спрямування навчальних занять з фаху. Кам'янець-Подільський : «Каліграф», 2015. 44 с.

9. Schmyrko O. Materialien für die Berufspraxis. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Каліграф», 2017. 82 с.

Критерії оцінювання завдань практики з німецької мови

1. ***Розробка фрагментів уроків*** (2 фрагменти) – 24 бали (по 12 балів за кожен фрагмент уроку):
 - 12-10 балів – фрагмент уроку розроблено детально, з урахуванням вимог методики навчання німецької мови;
 - 9-7 балів – фрагмент уроку розроблено детально, проте допущені незначні помилки;
 - 6-4 балів – фрагмент уроку розроблено неповно, допущені суттєві помилки;
 - 3-1 балів – фрагмент уроку розроблено зі значною кількістю помилок,
 - 0 балів – фрагмент уроку не розроблено.
2. ***Фіксація спостережень за організацією уроку німецької мови в анкетах та їх аналіз*** – 10 балів (по 1 балу за кожну анкету):
 - 1 бал – анкета заповнена повністю, аргументовано та чітко сформульовані висновки;
 - 0,5 бала – анкета заповнена, проте висновки не сформульовані;
 - 0 балів – анкета не заповнена.
3. ***Розроблені тести / завдання з німецької мови*** (10 балів):
 - 10-9 балів – тестові завдання сформульовані чітко і грамотно; вони передбачають використання інформаційно-комунікаційних технологій;
 - 8-7 балів – тестові завдання сформульовані не достатньо чітко; вони передбачають використання інформаційно-комунікаційних технологій;
 - 6-5 балів – тестові завдання сформульовані не чітко та містять

граматичні та/чи лексичні помилки; вони передбачають використання інформаційно-комунікаційних технологій;

4-1 балів – тестові завдання сформульовані не чітко та містять значну кількість граматичних та/чи лексичних помилок; вони не передбачають використання інформаційно-комунікаційних технологій;

0 балів – тести не розроблені.

4. Підготовка та проведення індивідуального дослідницького проєкту (PEP) (26 балів):

Оцінювання PEP (практично-дослідницького проєкту) відбувається за такими критеріями:

№	Критерії оцінювання	Показники:
1	Науковість, об'єктивність	- відповідність обраної теми меті дослідження- знання змісту виконаної роботи- відповідність проєкту цільовій аудиторії- вільне володіння інформацією з теми- грамотне використання фахових термінів
2	Послідовність, системність	- уміння виокремити головне- уміння описувати хід виконання дослідження
3	Доступність	уміння логічно, доказово представити інформацію
4	Наочність	використання інформаційних джерел і власних ілюстрацій (малюнків, фото, відео)
5	Зв'язок з життям (практичність)	наявність рекомендацій щодо використання результатів дослідження на практиці
6	Свідомість і активність	- розуміння і аргументація актуальності теми- уміння оцінювати достовірність отриманих результатів- виявлення власного ставлення до проблеми- уміння аргументовано відстоювати власну точку зору

Розподіл балів (26):

- Формулювання PEP – питання (гіпотеза) **(3 бали)**
- Оформлення документації (індивідуальна документація, презентація) **(7 балів)**
- Проведення проєкту **(8 балів)**
- Захист проєкту **(8 балів)**

5. Звіт про практику (Reflexionsbogen zum Schulpraktikum) (5 балів):

5-4 балів – звіт містить аналіз діяльності під час проходження практики, не містить лексико-граматичних помилок;

3-2 бал – звіт викладено не повно, допущені помилки мовного та змістового характеру;

1 бал – звіт викладено фрагментарно, без аналізу власної діяльності під час проходження практики, допущені помилки мовного та змістового характеру;

0 балів – звіт не оформлено.

Зміст практики з педагогіки

– використання теоретичних знань з реальним педагогічним процесом для розв'язання конкретних навчальних, розвиваючих і виховних завдань;

– поглиблення теоретичних знань та на основі індивідуальних завдань вивчення передового педагогічного досвіду вчителів;

– формування в майбутніх вчителів педагогічних вмінь і навиків, що сприяють розвиткові професійних якостей, потреби в педагогічній самоосвіті;

– розвивати у практикантів вміння здійснювати виховну роботу.

Для реалізації поставлених завдань Здобувач-практикант повинен виконати такі види робіт з педагогіки:

1. Вести щоденник педагогічної практики (фіксувати та аналізувати процес і результати власної діяльності, робота з документацією (вивчення особливостей ведення журналу).

2. Брати участь у консультаціях керівника практики.

3. Здійснити аналіз одного виховного заходу проведеного вчителем.

4. Підготувати звіт з навчальної ознайомлювальної педагогічної практики.

Рекомендована література

1. Бодненко Д.М. Моніторинг навчальної діяльності : навчальний посібник. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. 276 с.

2. Бути вчителем : навчально-методичний посібник з курсу «Вступ до спеціальності» / Укладач О.В. Грушко. Вінниця : ТД «Єдельвейс», 2007, 296 с.

3. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : Навчальний посібник. 3-тє вид., доопрац. і доп. Київ : Знання, 2008. 566 с.

4. Волкова Н.П. Педагогіка : навч. посібник. 3-тє вид. стер. Київ : Видавничий центр «Академія», 2009. 616 с.

5. Гурський В.А., Присакар В.В. Педагогіка : загальні основи педагогіки, теорія освіти і навчання : Навчальний посібник. Книга 1. Кам'янець-Подільський : Медобори, 2012. 202 с.

6. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. [2-е видання, доповнене]. Київ : «Академвидав», 2012. 352 с.

7. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності : навч. посібник. Львів : Центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 608 с.

8. Ковальчук О.М. Формування педагогічної техніки засобами театральної педагогіки. Навчально-методичний посібник. Ніжин : Редакційно-видавничий відділ НДПУ, 2001. 126 с.

9. Кучерявець В.Г. Основи педагогічної майстерності : Практикум. Ніжин : Редакційно-видавничий відділ НДПУ ім. М. Гоголя, 2002. 55 с.

10. Основи педагогічної майстерності: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Е.І. Федорчук. Кам'янець-Подільський : видавець Зволейко Д.Г. 2008. 272 с.

11. Основи педагогічного оцінювання : навч.-метод. посіб. Ніжин : Лисенко М.М., 2012. 102 с.

12. Основи педагогічної майстерності: модульно-рейтинговий підхід / [автор-упорядник О.І. Кіліченко]. Івано-Франківськ, 2012. 206 с.

13. Сайтарли І.А. Культура міжособистісних стосунків : навч. посіб. Київ, 2007. 240 с.

Критерії оцінювання завдань практики з педагогіки

15-14 балів: Здобувач у повному обсязі виконав усі завдання виробничої педагогічної практики. Виховні заходи оцінено на 10-12 балів. Отримав високу оцінку вчителя, класного керівника та методистів за виконувану роботу. Під час виконання різних видів роботи в школі проявив себе як організований, сумлінний, ініціативний, творчий. Завоював повагу серед учнів, педагогічного колективу школи, керівників практики і отримав високу оцінку керівника від бази практики. У визначений термін здав досконало оформлену документацію, яка відповідає вимогам практики.

13-11 балів: Здобувач у повному обсязі виконав усі завдання виробничої педагогічної практики. Виховні заходи оцінено на 7-9 балів. Здобувач припускався деяких методичних помилок під час проведення виховних заходів, але зміг самостійно їх виправити або пояснити причину в процесі аналізу виховного заходу. Проявив дисциплінованість, отримав позитивну оцінку роботи від класного керівника. Вчасно оформив та здав звітну документацію, яка відповідає вимогам практики.

10-9 балів: Завдання з педагогіки виконані в повному обсязі. Виховний захід оцінено на 4-6 балів. Здобувач проявив себе організованим, дисциплінованим, проте недостатньо самостійним та ініціативним. Під час залікових заходів допускалися несуттєві методичні помилки. Здобувач вчасно здав документацію, але при її оформленні допустився деяких неточностей або неповноти викладу.

8-0 балів: За період практики здобувач не виконав усі завдання з педагогіки, передбачених програмою практики. Отримав негативні відгуки від педагогічного колективу школи, керівників від бази практики. Невчасно та не в повному обсязі подав матеріали практики, які містять неточності та помилки і не відповідають вимогам, щодо оформлення такого виду документації.

Критерії оцінювання захисту практики

5 балів – здобувач впевнено і чітко висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики з використанням мультимедійної презентації;

4-3 бали – здобувач не досить впевнено і чітко висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики з використанням мультимедійної презентації;

2-1 бали – здобувач фрагментарно висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики, проте без використання презентації;

0 балів – здобувач не з'явився на захист практики.

Розподіл балів за виконання завдань практики

Вид діяльності під час практики	Максимальна кількість балів
1. Виконання завдань з німецької мови:	<u>75</u>
а) розроблення фрагментів уроків	24
б) фіксація спостережень за організацією уроку німецької мови в анкетах та їх аналіз	10
в) розробка тестів / завдань з німецької мови	10
г) підготовка та проведення індивідуального дослідницького проєкту (РЕР)	26
д) звіт про практику	5
2. Виконання завдань з педагогіки:	<u>15</u>
а) щоденник практики (повнота і правильність оформлення – зміст, висновки, оцінка)	5
б) аналіз відвіданого виховного заходу	5
в) участь у настановній конференції, підготовка звіту (наявність усіх структурних компонентів, відображення всіх видів робіт, список використаних джерел, наявність необхідних підписів) та участь у звітній конференції	5
3. Відповідність звітної документації змісту діяльності практиканта, її оформлення	<u>5</u>
4. Захист звіту перед комісією	<u>5</u>
Разом:	<u>100</u>

НАВЧАЛЬНА ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Метою навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з англійської мови є формування комплексу компетентностей, необхідних для виконання навчально-виховної роботи у закладах загальної середньої освіти; оволодіння майбутніми вчителями англійської мови формами, засобами,

методами, технологіями організації навчально-виховної роботи в закладах загальної середньої освіти, усвідомлення значимості одержаних у процесі теоретичної та практичної підготовки знань для розв'язання практичних завдань на уроці англійської мови, розвиток творчої ініціативи.

Завдання практики:

- розвиток у здобувачів вищої освіти готовності до роботи у закладі загальної середньої освіти, стійкого інтересу до професії вчителя англійської мови;
- розвиток творчого підходу до педагогічної діяльності;
- систематизація і поглиблення теоретичних знань здобувачів з фахових дисциплін;
- забезпечення зв'язку теоретичних знань з англійської мов з реальним педагогічним процесом, використання їх у розв'язанні конкретних навчальних і виховних завдань;
- формування вмінь проводити уроки і позаурочні заходи з використанням сучасних методів і прийомів, сучасних педагогічних технологій;
- спонукання практикантів до подальшої активності та самостійності в набутті професійних, перцептивних, проектувальних, адаптивних, організаційних та пізнавальних умінь;
- сприяння формуванню особистого стилю викладання;
- формування навичок здійснення педагогічної діяльності згідно з вимогами статуту закладу загальної середньої освіти, правилами внутрішнього розпорядку;
- вивчення документації закладу загальної середньої освіти.

Загальні компетентності:

ЗК 01 Здатність до усвідомлення специфіки професійної діяльності та відповідального ставлення до обов'язків.

ЗК 05 Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді.

ЗК 06 Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 07 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, застосовувати їх у практичних ситуаціях.

ЗК 09 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, пошуку ефективних рішень у професійній діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 02 Здатність моделювати зміст навчання, добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання на засадах компетентнісного підходу.

СК 03 Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній

діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі.

СК 15 Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (вітчизняного, закордонного) у галузі навчання іноземних мов з метою професійної саморегуляції й свідомого вибору шляхів вирішення проблем у навчально-виховному процесі.

Результати навчання:

ПРН 01 Уміє визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів, їх освітніх потреб; добирати доцільні форми, методи та засоби навчання відповідно до мети і завдань навчального заняття, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти; оцінювати результати навчання учнів і здійснювати їх моніторинг на засадах компетентнісного підходу.

ПРН 03 Уміє модифікувати, редагувати, комбінувати існуючі електронні (цифрові) освітні ресурси; створювати за потреби нові; впорядковувати їх і надавати до них доступ учасникам освітнього процесу (у тому числі під час дистанційного навчання).

ПРН 09 Уміє взаємодіяти з учасниками освітнього процесу на засадах партнерства і підтримки.

ПРН 13 Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з української, німецької та англійської мов (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти), здатний удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.

Зміст практики з англійської мови

1. Щоденник, в якому фіксуються всі форми роботи під час практики (відвідування уроків з англійської мови, ознайомлення зі шкільними програмами, з календарно-тематичним та урочним плануванням вчителя тощо).

2. Фрагменти календарних планів з англійської мови.

3. Англійська мова: Профіль навчальної групи (класу) за такою формою:

вік учнів	
рівень англійської мови (A1-B1) відповідно до CEFR	
якісний показник успішності за результатами попереднього семестру	
навчальна програма та навчальний підручник	

стать (вказати кількість хлопчиків та дівчаток окремо)	
вчитель групи	

4. *Англійська мова*: Виконання п'яти завдань з керованого спостереження (Guided Observation) за темами:

- Teacher roles;
- Learner-centred or teacher-centred classroom;
- Learner types;
- Motivational strategies;
- Catering for different learning styles;

5. Власний детальний план уроку з *англійської мови* для навчальної групи (класу) відповідно до профілю (див. п.1) у період практики на основі комунікативного підходу за структурою:

Main aim:

Subsidiary aim:

Personal aim:

Timing	Procedure	Stage Aims	Aids and Materials	Interaction Patterns

Рекомендована література

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник / Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін. / за заг. ред. С.Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2013. 590 с.

2. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (затверджене вченою радою ун-ту 31.08.2021 р., протокол № 111-ОД).

3. Сторчова Т.В. Classroom Observation in the Pre-service Education of English Teachers. Наукові праці К-ПНУ імені Івана Огієнка : збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів, аспірантів : у 3-х томах. К-П : К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2020. Вип. 19. Т. 3. С. 47-48.

4. Шмирко О. С. Методичні рекомендації щодо забезпечення професійного розвитку майбутніх учителів іноземної мови засобами професійного спрямування навчальних занять з фаху. Кам'янець-Подільський : «Каліграф», 2015. 44 с.

Критерії оцінювання завдань практики з англійської мови

1) профіль групи – 5 балів (повністю заповнений профіль – 5 балів; неповністю – 2.5 бала; незаповнений – 0 балів);

2) 5 завдань Guided Observation – 50 балів. Кожне завдання максимально оцінюється у 10 балів:

10-9 балів – таблиця заповнена чітко та повністю; виконане завдання Observation summary свідчить про те, що Здобувач має ґрунтовні знання теорій навчання та вивчення мови, а також володіє методичними поняттями;

8-7 балів – таблиця заповнена чітко та повністю; виконане завдання Observation summary свідчить про те, що Здобувач має достатні знання теорій навчання та вивчення мови, а також володіє методичними поняттями;

6-5 балів – таблиця заповнена повністю проте з огріхами змістового характеру; виконане завдання Observation summary свідчить про те, що Здобувач має недостатні знання теорій навчання та вивчення мови, а також не володіє методичними поняттями на достатньому рівні;

4-1 балів – таблиця заповнена повністю проте з огріхами змістового та технічного характеру; виконане завдання Observation summary свідчить про те, що Здобувач має низькі знання теорій навчання та вивчення мови, а також не володіє методичними поняттями;

0 балів – завдання невиконані.

3) Розроблених два фрагменти уроків (2 microteachings) з навчальними матеріалами для навчальної групи (класу) відповідно до профілю (див. п.3) у період практики на основі комунікативного підходу за структурою Main aim, Subsidiary aim, Personal aim (Timing, Procedure, Stage Aims, Aids and Materials, Interaction Patterns) – 10 балів/1 microteaching (разом 20 балів):

- 2 бали: урахування взаємозв'язку між структурними компонентами уроку (часом, процедурою, цілями етапів, навчальними матеріалами та способами взаємодії)

- 2 бали: урахування різних способів взаємодії учнів;

- 2 бали: прослідковувано комунікативний підхід до навчання;

- 2 бали: доцільне використання засобів навчання, включно з ІКТ;

- 2 бали: відповідність цілей фрагменту заняття його змісту та процедури.

Зміст практики з педагогіки

– використання теоретичних знань з реальним педагогічним процесом для розв'язання конкретних навчальних, розвиваючих і виховних завдань;

– поглиблення теоретичних знань та на основі індивідуальних завдань вивчення передового педагогічного досвіду вчителів;

– формування в майбутніх вчителів педагогічних вмінь і навиків, що сприяють розвитку професійних якостей, потреби в педагогічній самоосвіті;

– розвивати у практикантів вміння здійснювати виховну роботу.

Для реалізації поставлених завдань практикант повинен виконати такі види робіт з педагогіки:

1. Вести щоденник педагогічної практики (фіксувати та аналізувати процес і результати власної діяльності, робота з документацією (вивчення особливостей ведення журналу).

2. Брати участь у консультаціях керівника практики.

3. Здійснити аналіз одного виховного заходу проведеного вчителем.
4. Підготувати звіт з навчальної ознайомлювальної педагогічної практики.

Рекомендована література

1. Бодненко Д.М. Моніторинг навчальної діяльності : навчальний посібник. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. 276 с.
2. Бути вчителем : навчально-методичний посібник з курсу «Вступ до спеціальності» / Укладач О.В. Грушко. Вінниця : ТД «Єдельвейс», 2007, 296 с.
3. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : навчальний посібник. 3-тє вид., доопрац. і доп. Київ : Знання, 2008. 566 с.
4. Волкова Н.П. Педагогіка: навч. посібник. 3-тє вид. стер. Київ : Видавничий центр «Академія», 2009. 616 с.
5. Гетта В. Шляхи досягнення педагогічної майстерності. // Трудова підготовка в закладах освіти. 2010. №9. С. 44-45.
6. Гурський В.А., Присакар В.В. Педагогіка : загальні основи педагогіки, теорія освіти і навчання : навчальний посібник. Книга 1. Кам'янець-Подільський : Медобори, 2012. 202 с.
7. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. [2-е видання, доповнене]. Київ : «Академвидав», 2012. 352 с.
8. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності : навч. посібник. Львів : Центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 608 с.
10. Ковальчук О.М. Формування педагогічної техніки засобами театральної педагогіки. Навчально-методичний посібник. Ніжин : Редакційно-видавничий відділ НДПУ, 2001. 126 с.
11. Кучерявець В.Г. Основи педагогічної майстерності : Практикум. Ніжин : Редакційно-видавничий відділ НДПУ ім. М. Гоголя, 2002. 55 с.
12. Основи педагогічної майстерності: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Е.І. Федорчук. Кам'янець-Подільський : видавець Зволейко Д.Г. 2008. 272 с.
13. Основи педагогічного оцінювання : навч.-метод. посіб. Ніжин : Лисенко М.М., 2012. 102 с.
14. Основи педагогічної майстерності: модульно-рейтинговий підхід / [автор-упорядник О.І. Кіліченко. Івано-Франківськ, 2012. 206 с.

Критерії оцінювання завдань практики з педагогіки

15-14 балів: Здобувач у повному обсязі виконав усі завдання виробничої педагогічної практики. Виховні заходи оцінено на 10-12 балів. Отримав високу оцінку вчителя, класного керівника та методистів за виконувану роботу. Під час виконання різних видів роботи в школі проявив себе як організований, сумлінний, ініціативний, творчий. Завоював повагу серед учнів, педагогічного колективу школи, керівників практики і отримав високу оцінку керівника від бази практики. У визначений термін здав досконало оформлену документацію, яка відповідає вимогам практики.

13-11 балів: Здобувач у повному обсязі виконав усі завдання

виробничої педагогічної практики. Виховні заходи оцінено на 7-9 балів. Здобувач припускався деяких методичних помилок під час проведення виховних заходів, але зміг самостійно їх виправити або пояснити причину в процесі аналізу виховного заходу. Проявив дисциплінованість, отримав позитивну оцінку роботи від класного керівника. Вчасно оформив та здав звітну документацію, яка відповідає вимогам практики.

10-9 балів: Завдання з педагогіки виконані в повному обсязі. Виховний захід оцінено на 4-6 балів. Здобувач проявив себе організованим, дисциплінованим, проте недостатньо самостійним та ініціативним. Під час залікових заходів допускалися несуттєві методичні помилки. Здобувач вчасно здав документацію, але при її оформленні допустився деяких неточностей або неповноти викладу.

8-0 балів: За період практики Здобувач не виконав усі завдання з педагогіки, передбачених програмою практики. Отримав негативні відгуки від педагогічного колективу школи, керівників від бази практики. Невчасно та не в повному обсязі подав матеріали практики, які містять неточності та помилки і не відповідають вимогам, щодо оформлення такого виду документації.

Критерії оцінювання захисту практики

5 балів – здобувач впевнено і чітко висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики з використанням мультимедійної презентації;

4-3 бали – здобувач не досить впевнено і чітко висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики з використанням мультимедійної презентації;

2-1 бали – здобувач фрагментарно висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики, проте без використання презентації;

0 балів – здобувач не з'явився на захист практики.

Розподіл балів за виконання завдань практики

Вид діяльності під час практики	Максимальна кількість балів
1. Виконання завдань з <i>англійської мови</i> :	<u>75</u>
а) профіль групи	5
б) завдання Guided Observation	50
в) розробка фрагментів уроків	20
2. Виконання завдань з <i>педагогіки</i> :	<u>15</u>
а) щоденник практики (повнота і правильність оформлення – зміст, висновки, оцінка)	5
б) аналіз відвіданого виховного заходу	5
в) участь у настановній конференції, підготовка звіту (наявність усіх структурних компонентів, відображення всіх видів робіт, список використаних джерел, наявність необхідних підписів) та участь у	5

звітній конференції	
3. Відповідність звітної документації змісту діяльності практиканта, її оформлення	<u>5</u>
4. Захист звіту перед комісією	<u>5</u>
Разом:	100

ВИРОБНИЧА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Метою виробничої педагогічної практики з німецької мови є методична підготовка здобувача вищої освіти до виконання обов'язків учителя німецької мови; формування професійно-особистісних якостей, узагальнення та систематизація професійних знань та навичок, розвиток уміння застосовувати набуті знання в умовах реального процесу навчання у школі, а також вивчення та апробація інноваційних методів та прийомів навчання у закладі загальної середньої освіти.

Завдання практики:

- вивчення стану організації навчально-виховної роботи у закладі загальної середньої освіти;
- вивчення практичного досвіду роботи педагогічних працівників баз практики;
- поглиблення та закріплення теоретичних знань, навичок та вмінь, набутих в університеті та їх використання в педагогічній діяльності;
- формування та розвиток у майбутніх учителів педагогічних умінь та навичок, розвиток професійної культури;
- формування навичок самостійного проведення навчально-виховної роботи з учнями з урахуванням їхніх вікових та індивідуальних особливостей;
- проведення комунікативно спрямованих уроків із використанням сучасних методів та прийомів активізації діяльності учнів;
- удосконалення навичок підготовки навчально-методичних матеріалів, які використовуються на уроках німецької мови у закладах загальної середньої освіти;
- стимулювання інтересу до науково-дослідницької роботи в галузі методики навчання німецької мови, впровадження найбільш ефективних методів навчання та виховання в процесі навчання німецької мови;
- формування творчого мислення, індивідуального стилю професійної діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК 01 Здатність до усвідомлення специфіки професійної діяльності та відповідального ставлення до обов'язків.

ЗК 05 Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді.

ЗК 06 Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 07 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, застосовувати їх у практичних ситуаціях.

ЗК 09 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, пошуку ефективних рішень у професійній діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 01 Здатність формувати іншомовні комунікативні уміння та навички здобувачів освіти, розвивати в них критичне мислення.

СК 02 Здатність моделювати зміст навчання, добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання на засадах компетентнісного підходу.

СК 03 Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі.

СК 04 Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості здобувачів освіти; використовувати стратегії, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки; формувати мотивацію здобувачів освіти та організовувати їх пізнавальну діяльність.

СК 13 Здатність реалізовувати ефективні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до навчання іноземних мов на підставі передового вітчизняного й міжнародного досвіду.

СК 15 Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (вітчизняного, закордонного) у галузі навчання іноземних мов з метою професійної саморегуляції й свідомого вибору шляхів вирішення проблем у навчально-виховному процесі.

Результати навчання:

ПРН 01 Уміє визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів, їх освітніх потреб; добирати доцільні форми, методи та засоби навчання відповідно до мети і завдань навчального заняття, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти; оцінювати результати навчання учнів і здійснювати їх моніторинг на засадах компетентнісного підходу.

ПРН 03 Уміє модифікувати, редагувати, комбінувати існуючі електронні (цифрові) освітні ресурси; створювати за потреби нові; впорядковувати їх і надавати до них доступ учасникам освітнього процесу (у тому числі під час дистанційного навчання).

ПРН 04 Уміє планувати і здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти; сприяти формуванню індивідуальної освітньої траєкторії та створювати умови для

формування позитивної самооцінки учнів; формувати мотивацію здобувачів освіти до навчання.

ПРН 05 Уміє використовувати інструменти забезпечення інклюзивного навчання в освітньому процесі; організовувати процеси навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб, здібностей і реальних навчальних можливостей.

ПРН 06 Уміє організовувати освітнє середовище з урахуванням правил безпеки життєдіяльності, санітарних правил і норм, протиепідемічних правил; планувати освітній процес з урахуванням принципів здорового, активного та безпечного способів життя; надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу (за потреби).

ПРН 07 Уміє здійснювати різні види планування, організації та аналізу освітнього процесу на різних його етапах залежно від поставленої мети, індивідуальних особливостей учнів, особливостей діяльності закладу освіти.

ПРН 08 Уміє застосовувати різні форми оцінювання результатів навчання здобувачів освіти з дотриманням визначених критеріїв та принципів академічної доброчесності; розвивати у здобувачів освіти уміння здійснювати само- та взаємооцінювання результатів навчання.

ПРН 09 Уміє взаємодіяти з учасниками освітнього процесу на засадах партнерства і підтримки.

ПРН 10 Уміє визначати та планувати оптимальний зміст і форми професійного розвитку; здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності з урахуванням змін в системі освіти

ПРН 13 Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з української, німецької та англійської мов (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти), здатний удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.

ПРН 20 Уміє застосовувати ефективні підходи і стратегії розвитку іншомовних комунікативних умінь та навичок здобувачів освіти; володіє методиками і технологіями розвитку в здобувачів освіти критичного мислення.

Зміст практики з німецької мови

Завдання виробничої педагогічної практики з німецької мови реалізуються у три етапи: 1-й – організаційний, 2-й – основний, 3-й – підсумковий.

На організаційному етапі виробничої педагогічної практики з німецької мови здобувач вищої освіти здійснює таку діяльність:

1. Участь у настановчій конференції здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» факультету іноземної філології; одержання направлень для проходження практики, настанов щодо її проходження, ознайомлення із закладом загальної середньої освіти та класом, у якому практикант виконуватиме обов'язки вчителя німецької мови.

2. Заповнення анкети «Очікування від практики» („Erwartungen an mein

Schulpraktikum“).

3. Ознайомлення з діяльністю бази практики, специфікою організації освітнього процесу у закладі загальної середньої освіти, нормативними документами, які регламентують його роботу (класний журнал, розклад уроків, календарно-тематичний план учителя німецької мови тощо).

4. Узгодження з керівником практики від кафедри розкладу консультацій.

На основному етапі виробничої педагогічної практики з німецької мови здобувач вищої освіти здійснює таку діяльність:

1. Спостереження основних форм організації освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти (уроки німецької мови та позакласні заходи).

2. Проведення уроків німецької мови відповідно до розкладу. Практиканта допускають до проведення уроків тільки за наявності повного конспекту уроку, підписаного вчителем або методистом.

3. Проведення позакласного заходу з німецької мови.

4. Виготовлення роздаткового матеріалу та унаочнення. Розробка тестів або завдань на уроки німецької мови із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

5. Підготовка матеріалів індивідуального дослідницького проекту (РЕР) та його проведення.

6. Самоаналіз результатів педагогічної діяльності під час проходження практики та їх фіксація у запропонованих анкетах.

На підсумковому етапі виробничої педагогічної практики з німецької мови здобувач вищої освіти виконує таку роботу:

1. Оформлення та подання керівникам практики на перевірку звітної документації.

2. Захист виробничої педагогічної практики з німецької мови.

3. Участь у підсумковій конференції з виробничої педагогічної практики з німецької мови.

Керівник практики встановлює дні консультацій на кафедрі для попередньої перевірки конспектів здобувачів-практикантів. Присутність на звітній конференції є обов'язковою, бажано надавати фото- та відеоматеріали як додаток до звітної документації.

Рекомендована література

1. Крецька Ю. А. Методичні рекомендації щодо організації процесу адаптації майбутніх учителів іноземної мови до професійної діяльності засобами діяльності профілюючих кафедр. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О.А., 2014. 76 с.

2. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах у структурно-логічних схемах і таблицях : навчальний посібник / укл. С. Ю. Ніколаєва, С. В. Гапонова та ін. К.: Ленвіт, 2004. 208 с.

3. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для Здобувачів класичних, педагогічних і лінгвістичних

університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2013. 590 с.

4. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції : Курс лекцій: [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»] / О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецька та ін. / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2011. 334 с.

5. Методичні рекомендації з організації та проведення виробничої педагогічної практики (німецька мова) (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти) : навчально-методичний посібник / укладачі Боднарчук Т. В., Шмирко О. С., Крецька Ю. А. Кам'янець-Подільський : ФОП Гордукова І. Є., 2021. 94 с. Текст укр. та нім. мовами.

6. Педагогічна практика в системі професійної підготовки вчителя німецької мови (видання 3-є, перероблене) / укл. Т. В. Боднарчук. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О. А., 2016. 96 с.

7. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (затверджене вченою радою ун-ту 31.08.2021 р., протокол № 111-ОД).

8. Шмирко О. С. Методичні рекомендації щодо забезпечення професійного розвитку майбутніх учителів іноземної мови засобами професійного спрямування навчальних занять з фаху. м. Кам'янець-Подільський : «Каліграф», 2015. 44 с.

9. Schmyrko O. Materialien für die Berufspraxis. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Каліграф», 2017. 82 с.

Критерії оцінювання завдань практики з німецької мови

1. Планування і проведення уроків з німецької мови (5 уроків – 25 балів, по 5 балів за один урок):

5 бали – урок оцінено керівником від бази практики та/або методистом від кафедри на «відмінно», його проведено на належному рівні, план-конспект уроку оформлено згідно вимог;

4 бали - урок оцінено керівником від бази практики та/або методистом від кафедри на «добре», під час проведення уроку здобувач допускав незначні помилки, план-конспект уроку оформлено згідно вимог;

3 бали – урок оцінено керівником від бази практики та/або методистом від кафедри на «задовільно», під час проведення уроку здобувач допускав суттєві помилки, план-конспект уроку оформлено недбало;

2-1 бали – урок оцінено керівником від бази практики та/або методистом від кафедри на «незадовільно», під час проведення уроку здобувач допускав велику кількість помилок, план-конспект уроку оформлено не за вимогами та недбало;

0 балів – урок не проведено.

2. Планування і проведення позакласного заходу (5 балів):

4-5 балів – позакласний захід ретельно сплановано, проведено на належному рівні;

2-3 бали – позакласний захід добре сплановано, під час проведення допущено незначні помилки;

1 бал – планування позакласного заходу не відповідає вимогам, під час проведення допущено суттєві помилки;

0 бал – позакласний захід не проведено.

3. Розроблення тестів / завдань з німецької мови (5 балів):

5-4 бали – тестові завдання сформульовані чітко і грамотно; вони передбачають використання інформаційно-комунікаційних технологій;

3 бали – тестові завдання сформульовані не достатньо чітко; вони передбачають використання інформаційно-комунікаційних технологій;

2 бали – тестові завдання сформульовані не чітко та містять граматичні та/чи лексичні помилки; вони передбачають використання інформаційно-комунікаційних технологій;

1 бал – тестові завдання сформульовані не чітко та містять значну кількість граматичних та/чи лексичних помилок; вони не передбачають використання інформаційно-комунікаційних технологій;

0 балів – тести не розроблені.

4. Підготовка та проведення індивідуального дослідницького проєкту (PEP) (20 балів):

Оцінювання PEP (практично-дослідницького проєкту) відбувається за такими критеріями:

№	Критерії оцінювання	Показники:
1	Науковість, об'єктивність	- відповідність обраної теми меті дослідження- знання змісту виконаної роботи- відповідність проєкту цільовій аудиторії- вільне володіння інформацією з теми- грамотне використання фахових термінів
2	Послідовність, системність	- уміння виокремити головне- уміння описувати хід виконання дослідження
3	Доступність	уміння логічно, доказово представити інформацію
4	Наочність	використання інформаційних джерел і власних ілюстрацій (малюнків, фото, відео)
5	Зв'язок з життям (практичність)	наявність рекомендацій щодо використання результатів дослідження на практиці
6	Свідомість і активність	- розуміння і аргументація актуальності теми- уміння оцінювати достовірність отриманих результатів- виявлення власного ставлення до проблеми- уміння аргументовано відстоювати власну точку зору

Розподіл балів (20):

- Формулювання PER – питання (гіпотеза) (2 бали)
- Оформлення документації (індивідуальна документація, презентація) (6 балів)
- Проведення проєкту (6 балів)
- Захист проєкту (6 балів)

5. Звіт про практику (Reflexionsbogen zum Schulpraktikum) (5 балів):

5-4 балів – звіт містить аналіз діяльності під час проходження практики, не містить лексико-граматичних помилок;

3-2 бал – звіт викладено не повно, допущені помилки мовного та змістового характеру;

1 бал – звіт викладено фрагментарно, без аналізу власної діяльності під час проходження практики, допущені помилки мовного та змістового характеру;

0 балів – звіт не оформлено.

Зміст практики з педагогіки

- поглиблення розуміння сутності основ компетентнісної, особистісно орієнтованої освіти, особливостей їх реалізації в педагогічному процесі закладу базової середньої освіти;
- саморозвиток особистісних якостей Здобувача, активізація позиції суб'єкта професійного та особистісного саморозвитку;
- поглиблення розуміння сутності виховання в контексті інноваційної освіти, основ її реалізації через адекватну організацію навчальної діяльності учнів;
- залучати Здобувачів до самостійного розв'язання посильних навчально-виховних завдань.

Для реалізації поставлених завдань практикант повинен виконати наступні види робіт з педагогіки:

1. Вести щоденник виробничої педагогічної практики (фіксувати та аналізувати процес і результати власної діяльності (підготовка та проведення навчальних занять, робота з документацією (вивчення особливостей ведення журналу), реалізація функцій класного керівника учнівського колективу).

2. Брати участь у консультаціях керівника практики.

3. Ознайомитися з системою роботи класного керівника:

а) фрагмент плану виховної роботи класного керівника;

б) змістом, формами і методам роботи класного керівника;

4. Підготувати конспект виховного заходу, який необхідно провести в закладі середньої освіти (попередньо план-конспект узгодити з класним керівником та методистом, а також запросити на перегляд виховного заходу).

5. Здійснити комплексний самоаналіз виховного заходу за значущими параметрами (з фіксацією у щоденнику).

6. Здійснити комплексний самоаналіз проведеного уроку за значущими параметрами.

7. Здійснити аналіз одного із уроків проведених вчителем (або студентом-практикантом).

8. Підготувати звіт з виробничої педагогічної практики, в якому відобразити:

а) найбільш суттєві досягнення та проблеми щодо реалізації освітнього процесу у закладі середньої освіти, дати їм теоретичне обґрунтування;

б) сформуванню комплекс форм, методів, прийомів організації освітнього процесу, які студент-практикант визначив як найбільш ефективні;

в) відобразити результати проведеної роботи з педагогіки (виховний захід, його самоаналіз, аналіз відвіданого уроку, самоаналіз проведеного);

г) сформуванню загальні висновки, «уроки практики», визначити напрями особистісного та професійного саморозвитку на перспективу.

Рекомендована література

1. Бодненко Д.М. Моніторинг навчальної діяльності : навчальний посібник. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. 276 с.
2. Бути вчителем : навчально-методичний посібник з курсу «Вступ до спеціальності» / Укладач О.В. Грушко. Вінниця : ТД «Єдельвейс», 2007, 296 с.
3. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : Навчальний посібник. 3-тє вид., доопрац. і доп. Київ : Знання, 2008. 566 с.
4. Волкова Н.П. Педагогіка: навч. посібник. 3-тє вид. стер. Київ : Видавничий центр «Академія», 2009. 616 с.
5. Гурський В.А., Присакар В.В. Педагогіка : загальні основи педагогіки, теорія освіти і навчання : Навчальний посібник. Книга 1. Кам'янець-Подільський : Медобори, 2012. 202 с.
6. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. [2-е видання, доповнене]. Київ : «Академвидав», 2012. 352 с.
7. Задорожна Л. На шляху до педагогічної майстерності // Початкова школа. 2001. № 9. С. 60-61.
8. Зязюн І.А. Краса педагогічної дії : навч. посіб. Київ : УФІМБ, 1997. 320 с.
9. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності : навч. посібник. Львів : Центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 608 с.
10. Ковальчук О.М. Формування педагогічної техніки засобами театральної педагогіки. Навчально-методичний посібник. Ніжин : Редакційно-видавничий відділ НДПУ, 2001. 126 с.
11. Кучерявець В.Г. Основи педагогічної майстерності : Практикум. Ніжин : Редакційно-видавничий відділ НДПУ ім. М. Гоголя, 2002. 55 с.
12. Основи педагогічної майстерності: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Е.І. Федорчук. Кам'янець-Подільський : видавець Зволейко Д.Г. 2008. 272 с.
13. Основи педагогічного оцінювання : навч.-метод. посіб. Ніжин : Лисенко М.М., 2012. 102 с.
14. Основи педагогічної майстерності: модульно-рейтинговий підхід / [автор-упорядник О.І. Кіліченко. Івано-Франківськ, 2012. 206 с.

Критерії оцінювання завдань практики з педагогіки

15-14 балів: Здобувач у повному обсязі виконав усі завдання виробничої педагогічної практики. Виховні заходи оцінено на 10-12 балів. Отримав високу оцінку вчителя, класного керівника та методистів за виконувану роботу. Під час виконання різних видів роботи в школі проявив себе як організований, сумлінний, ініціативний, творчий. Завоював повагу серед учнів, педагогічного колективу школи, керівників практики і отримав високу оцінку керівника від бази практики. У визначений термін здав досконало оформлену документацію, яка відповідає вимогам практики.

13-12 балів: Здобувач у повному обсязі виконав усі завдання виробничої педагогічної практики. Виховні заходи оцінено на 7-9 балів. Здобувач припускався деяких методичних помилок під час проведення виховних заходів, але зміг самостійно їх виправити або пояснити причину в процесі аналізу виховного заходу. Проявив дисциплінованість, отримав позитивну оцінку роботи від класного керівника. Вчасно оформив та здав звітну документацію, яка відповідає вимогам практики.

11-9: Завдання з педагогіки виконані в повному обсязі. Виховний захід оцінено на 4-6 балів. Здобувач проявив себе організованим, дисциплінованим, проте недостатньо самостійним та ініціативним. Під час залікових заходів допускалися несуттєві методичні помилки. Здобувач вчасно здав документацію, але при її оформленні допустився деяких неточностей або неповноти викладу.

8-0: За період практики Здобувач не виконав усі завдання з педагогіки, передбачених програмою практики. Отримав негативні відгуки від педагогічного колективу школи, керівників від бази практики. Невчасно та не в повному обсязі подав матеріали практики, які містять неточності та помилки і не відповідають вимогам, щодо оформлення такого виду документації.

Зміст практики з психології

Здобувачі вищої освіти, виконуючи завдання з психології, повинні розв'язати такі задачі:

- підбір та використання психодіагностичного інструментарію для збору фактичного матеріалу про структуру міжособистісних відносин в учнівській групі, рівень розвитку групи, специфіку групової діяльності тощо;
- обробка та інтерпретація матеріалів, отриманих в результаті психодіагностики;
- узагальнення, осмислення отриманої інформації і вивчення можливостей її використання для організації виховної роботи з класом.

Виконання здобувачем вищої освіти завдань з психології може відбуватися в такій послідовності.

У перший тиждень здобувач вищої освіти знайомиться з класом, налагоджує психологічний контакт. Це необхідно, по-перше, для успішного виконання всіх завдань практики, по-друге, для збору первинної інформації про учнівську групу за допомогою основних загальнопсихологічних методів

(спостереження, аналізу класної документації та продуктів діяльності учнівської групи, групового опитування); по-третє, для вибору психодіагностичних методик, які будуть найбільш інформативними та доцільними у вивченні конкретної учнівської групи.

У **наступні тижні** здобувач вищої освіти, продовжуючи спостерігати за учнівським класом, проводить психодіагностичну методiku, здійснює обробку її результатів з метою отримання знань про специфіку соціально-психологічних феноменів у конкретній учнівській групі (соціально-психологічний клімат, згуртованість, лідерство, неформальні групи в класі, референтні групи тощо). При виборі методики психодіагностики здобувач вищої освіти може скористатися рекомендаціями керівника практики від кафедри психології освіти.

Останній тиждень практики передбачає складання та написання звіту про вивчення учнівської групи, який містить не лише узагальнені, теоретично осмислені дані про учнівську групу, але й психолого-педагогічні висновки з організації виховної роботи в класі, виділення основних її напрямів та вибору адекватного психолого-педагогічного впливу на учнівську групу.

Складений за поданою схемою звіт засвідчується підписом здобувача вищої освіти.

Рекомендована література

1. Венгер Г.С. Соціальна психологія: навч.метод.посібн. Миколаїв 2017. 344с.
2. Дуткевич Т.В., Володченко М.А. Соціальна психологія: теоретичний курс: навч. посібник. Кам'янець-Подільський: Друк-Сервіс, 2012. 130 с.
3. Зелінська, Т. М. Практикум із соціальної психології : Реком. МОНУ як навч. посібник для студ. ВНЗ / Т. М. Зелінська, І. В. Михайлова, А. Е. Демерс. К. : Каравела, 2012. 232 с.
4. Кокурн О.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Копаниця О.В., Малхазов О.Р. Збірник методик для діагностики психологічної готовності військовослужбовців військової служби за контрактом до діяльності у складі миротворчих підрозділів: Методичний посібник. Київ: НДЦ ГП ЗСУ, 2011. 281 с.
5. Лемак М.В., Петрище В.Ю. Психологу для роботи: діагностичні методики: збірник. Вид 2-ге. Ужгород: Видавництво Олександра Гаркуші, 2012. 616 с.
6. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностаї, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін. ; за ред. М. М. Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 580 с.

Критерії оцінювання завдань практики з психології

15-14 балів — всі завдання практики з психології виконано правильно та у повному обсязі, виявлено вміння здобувача вищої освіти застосовувати і

творчо використовувати теоретичні та прикладні знання з психології, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Виявлено вміння застосовувати спостереження для вивчення учнівської групи, психодіагностичні методики для вивчення міжособистісних стосунків в учнівській групі, складати звіт про здійснені соціально-психологічні дослідження, продемонстровано активність та ініціативність під час здійснення практичної діяльності. Звіт подано у встановлений термін. Він містить звіт про виконані завдання з психології, висновки та пропозиції. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи з психології впродовж усього періоду проходження практики.

13-12 балів — завдання з психології виконані правильно, але недостатньо повно. здобувача вищої освіти застосовувати і творчо використовувати теоретичні та прикладні знання з психології, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Виявлено вміння застосовувати спостереження для вивчення учнівської групи, психодіагностичні методики для вивчення міжособистісних стосунків в учнівській групі, складати звіт про здійснені соціально-психологічні дослідження. Продемонстровано активність та ініціативність але не виявлено творчого, індивідуального підходу. Звіт подано у встановлений термін. Він містить звіт про виконані завдання з психології, висновки та пропозиції. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи з психології впродовж усього періоду проходження практики.

11 балів — завдання практики з психології виконано, але неповно, в ході виконання завдань допускалися незначні помилки при обробці результатів психодіагностики міжособистісних відносин. Виявлено вміння застосовувати спостереження для вивчення учнівської групи, психодіагностичні методики для вивчення міжособистісних стосунків в учнівській групі, але неповно викладено звіт про здійснені соціально-психологічні дослідження. Звітна документація оформлена згідно з вимогами. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики.

10 балів — завдання практики з психології виконано у неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. Щоденник невірно оформлений.

9 балів — завдання з психології виконано з помилками. Усі завдання практики виконувалися, але допущені значні неточності, бракує матеріалів психодіагностики. Документація оформлена неповно, з помилками. Щоденник недооформлено.

0-8 балів — завдання практики з психології невиконані, виявлено несформованість вміння здійснювати відповідні види професійної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками та подана невчасно.

Критерії оцінювання захисту практики

5 балів – здобувач впевнено і чітко висвітлює результати своєї діяльності

під час проходження практики з використанням мультимедійної презентації;
 4-3 бали – здобувач не досить впевнено і чітко висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики з використанням мультимедійної презентації;

2-1 бали – здобувач фрагментарно висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики, проте без використання презентації;

0 балів – здобувач не з'явився на захист практики.

Розподіл балів за виконання завдань з практики

Вид діяльності під час практики	Максимальна кількість балів
1. Виконання завдань з німецької мови:	<u>60</u>
а) планування і проведення уроків з німецької мови	25
б) планування і проведення позакласного заходу	5
в) розробка тестів / завдань з німецької мови	5
г) підготовка та проведення індивідуального дослідницького проєкту (РЕР)	20
д) звіт про практику	5
2. Виконання завдань з педагогіки:	<u>15</u>
а) щоденник практики (повнота і правильність оформлення – зміст, висновки, оцінка), звіт про педагогічну складову практики	2
б) виховний захід (підготовка, проведення, наявність та повнота конспекту)	7
в) самоаналіз проведеного виховного заходу	2
г) самоаналіз проведеного уроку (комплексний самоаналіз проведеного уроку за значущими параметрами)	2
д) аналіз відвіданого навчального заняття (комплексний аналіз відвіданого уроку за значущими параметрами)	2
3. Виконання завдань з психології:	<u>15</u>
а) звіт про вивчення учнівської групи, складений за запропонованої схемою	7
б) звіт про результати діагностики міжособистісних відносин	5
в) матеріалів психодіагностики	3
4. Відповідність звітної документації змісту діяльності практиканта, її оформлення	<u>5</u>
5. Захист звіту перед комісією	<u>5</u>
Разом:	100

ВИРОБНИЧА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Метою виробничої педагогічної практики з англійської мови є методична підготовка здобувача вищої освіти до виконання обов'язків учителя англійської мови; формування професійно-особистісних якостей, узагальнення та систематизація професійних знань та навичок, розвиток уміння застосовувати набуті знання в умовах реального процесу навчання у школі, а також вивчення та апробація інноваційних методів та прийомів навчання у закладі загальної середньої освіти.

Завдання практики:

- вивчення стану організації навчально-виховної роботи у закладі загальної середньої освіти;
- вивчення практичного досвіду роботи педагогічних працівників баз практики;
- поглиблення та закріплення теоретичних знань, навичок та вмінь, набутих в університеті та їх використання в педагогічній діяльності;
- формування та розвиток у майбутніх учителів педагогічних умінь та навичок, розвиток професійної культури;
- формування навичок самостійного проведення навчально-виховної роботи з учнями з урахуванням їхніх вікових та індивідуальних особливостей;
- проведення комунікативно спрямованих уроків із використанням сучасних методів та прийомів активізації діяльності учнів;
- удосконалення навичок підготовки навчально-методичних матеріалів, які використовуються на уроках англійської мови у закладах загальної середньої освіти;
- стимулювання інтересу до науково-дослідницької роботи в галузі методики навчання англійської мови, впровадження найбільш ефективних методів навчання та виховання в процесі навчання англійської мови;
- формування творчого мислення, індивідуального стилю професійної діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК 01 Здатність до усвідомлення специфіки професійної діяльності та відповідального ставлення до обов'язків.

ЗК 05 Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді.

ЗК 06 Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 07 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, застосовувати їх у практичних ситуаціях.

ЗК 09 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, пошуку ефективних рішень у професійній діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 01 Здатність формувати іншомовні комунікативні уміння та навички

здобувачів освіти, розвивати в них критичне мислення.

СК 02 Здатність моделювати зміст навчання, добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання на засадах компетентнісного підходу.

СК 03 Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі.

СК 04 Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості здобувачів освіти; використовувати стратегії, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки; формувати мотивацію здобувачів освіти та організовувати їх пізнавальну діяльність.

СК 13 Здатність реалізовувати ефективні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до навчання іноземних мов на підставі передового вітчизняного й міжнародного досвіду.

СК 15 Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (вітчизняного, закордонного) у галузі навчання іноземних мов з метою професійної саморегуляції й свідомого вибору шляхів вирішення проблем у навчально-виховному процесі.

Результати навчання:

ПРН 01 Уміє визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів, їх освітніх потреб; добирати доцільні форми, методи та засоби навчання відповідно до мети і завдань навчального заняття, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти; оцінювати результати навчання учнів і здійснювати їх моніторинг на засадах компетентнісного підходу.

ПРН 03 Уміє модифікувати, редагувати, комбінувати існуючі електронні (цифрові) освітні ресурси; створювати за потреби нові; впорядковувати їх і надавати до них доступ учасникам освітнього процесу (у тому числі під час дистанційного навчання).

ПРН 04 Уміє планувати і здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти; сприяти формуванню індивідуальної освітньої траєкторії та створювати умови для формування позитивної самооцінки учнів; формувати мотивацію здобувачів освіти до навчання.

ПРН 05 Уміє використовувати інструменти забезпечення інклюзивного навчання в освітньому процесі; організовувати процеси навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб, здібностей і реальних навчальних можливостей.

ПРН 06 Уміє організовувати освітнє середовище з урахуванням правил

безпеки життєдіяльності, санітарних правил і норм, протиепідемічних правил; планувати освітній процес з урахуванням принципів здорового, активного та безпечного способів життя; надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу (за потреби).

ПРН 07 Уміє здійснювати різні види планування, організації та аналізу освітнього процесу на різних його етапах залежно від поставленої мети, індивідуальних особливостей учнів, особливостей діяльності закладу освіти.

ПРН 08 Уміє застосовувати різні форми оцінювання результатів навчання здобувачів освіти з дотриманням визначених критеріїв та принципів академічної доброчесності; розвивати у здобувачів освіти уміння здійснювати само- та взаємооцінювання результатів навчання.

ПРН 09 Уміє взаємодіяти з учасниками освітнього процесу на засадах партнерства і підтримки.

ПРН 10 Уміє визначати та планувати оптимальний зміст і форми професійного розвитку; здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності з урахуванням змін в системі освіти

ПРН 13 Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з української, німецької та англійської мов (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти), здатний удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.

ПРН 20 Уміє застосовувати ефективні підходи і стратегії розвитку іншомовних комунікативних умінь та навичок здобувачів освіти; володіє методиками і технологіями розвитку в здобувачів освіти критичного мислення.

Зміст практики з англійської мови

Завдання Виробничої педагогічної практики з англійської мови реалізуються у три етапи: 1-й – організаційний, 2-й – основний, 3-й – підсумковий.

На організаційному етапі виробничої педагогічної практики з англійської мови здобувач вищої освіти здійснює таку діяльність:

1. Участь у настановчій конференції здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» факультету іноземної філології; одержання направлень для проходження практики, настанов щодо її проходження, ознайомлення із закладом загальної середньої освіти та класом, у якому практикант виконуватиме обов'язки вчителя англійської мови.

2. Ознайомлення з діяльністю бази практики, специфікою організації освітнього процесу у закладі загальної середньої освіти, нормативними документами, які регламентують його роботу (класний журнал, розклад уроків, календарно-тематичний план учителя англійської мови тощо).

3. Узгодження з керівником практики від кафедри розкладу консультацій.

На основному етапі виробничої педагогічної практики з англійської мови здобувач вищої освіти здійснює таку діяльність:

Спостереження основних форм організації освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти (уроки англійської мови та позакласні заходи). Виконання завдань **Guided Observation**.

1. Проведення фрагментів уроків з англійської мови (microteaching) відповідно до розкладу. Практиканта допускають до проведення фрагментів тільки за наявності конспекту фрагмента уроку, підписаного вчителем або методистом.

2. Проведення уроків з англійської мови відповідно до розкладу. Практиканта допускають до проведення уроків тільки за наявності детального конспекту уроку, підписаного вчителем або методистом.

3. Проведення позакласного заходу з англійської мови.

4. Виготовлення роздаткового матеріалу та унаочнення. Розробка тестів або завдань на уроки англійської мови із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

На підсумковому етапі виробничої педагогічної практики з англійської мови здобувач вищої освіти виконує таку роботу:

1. Оформлення та подання керівникам практики на перевірку звітної документації.

2. Захист виробничої педагогічної практики з англійської мови.

3. Участь у підсумковій конференції з виробничої педагогічної практики з англійської мови.

Керівник практики встановлює дні консультацій на кафедрі для попередньої перевірки конспектів здобувачів-практикантів. Присутність на звітній конференції є обов'язковою, бажано надавати фото- та відеоматеріали як додаток до звітної документації.

Рекомендована література

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник / Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін. / за заг. ред. С.Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.

2. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (затверджене вченою радою ун-ту 31.08.2021 р., протокол № 111-ОД).

3. Сторчова Т.В. Classroom Observation in the Pre-service Education of English Teachers. Наукові праці К-ПНУ імені Івана Огієнка : збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів, аспірантів : у 3-х томах. К-П : К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2020. Вип. 19. Т. 3. С. 47-48.

4. Шмирко О. С. Методичні рекомендації щодо забезпечення професійного розвитку майбутніх учителів іноземної мови засобами професійного спрямування навчальних занять з фаху. м. Кам'янець-Подільський : «Каліграф», 2015. 44 с.

Критерії оцінювання завдань практики з англійської мови

1) профіль групи – 5 балів (повністю заповнений профіль – 5 балів; неповністю – 2.5 бала; незаповнений – 0 балів);

2) 4 завдання Guided Observation – 20 балів. Кожне завдання максимально оцінюється у 5 балів:

5 балів – таблиця заповнена чітко та повністю; виконане завдання Observation summary свідчить про те, що Здобувач має ґрунтовні знання теорій навчання та вивчення мови, а також володіє методичними поняттями;

4 бали – таблиця заповнена чітко та повністю; виконане завдання Observation summary свідчить про те, що Здобувач має достатні знання теорій навчання та вивчення мови, а також володіє методичними поняттями;

3 бали - таблиця заповнена чітко та повністю; виконане завдання Observation summary свідчить про те, що Здобувач має достатні знання теорій навчання та вивчення мови, а також володіє деякими методичними поняттями;

2 бали – таблиця заповнена повністю проте з огріхами змістового характеру; виконане завдання Observation summary свідчить про те, що Здобувач має недостатні знання теорій навчання та вивчення мови, а також не володіє методичними поняттями на достатньому рівні;

1 бал – таблиця заповнена повністю проте з огріхами змістового та технічного характеру; виконане завдання Observation summary свідчить про те, що Здобувач має низькі знання теорій навчання та вивчення мови, а також не володіє методичними поняттями;

0 балів – завдання невиконані.

3) Розроблені та проведені два фрагменти уроків (2 microteachings) для навчальної групи (класу) відповідно до розкладу та профілю групи (див. п.1) у період практики тривалістю у 20 хв. за структурою: Main aim, Subsidiary aim, Personal aim (Timing, Procedure, Stage Aims, Aids and Materials, Interaction Patterns) – 5 балів/1 microteaching (разом 10 балів):

- 1 бал: урахування взаємозв'язку між структурними компонентами уроку (часом, процедурою, цілями етапів, навчальними матеріалами та способами взаємодії)

- 1 бал: урахування різних способів взаємодії учнів;

- 1 бал: прослідковувано комунікативний підхід до навчання;

- 1 бал: доцільне використання засобів навчання, включно з ІКТ;

- 1 бал: відповідність усіх цілей фрагменту заняття його змісту та процедурі.

4) Розроблені та проведені два уроки з англійської мови відповідно до розкладу та профілю групи (див. п.1) у період практики за структурою: Main aim, Subsidiary aim, Personal aim (Timing, Procedure, Stage Aims, Aids and Materials, Interaction Patterns) – 10 балів (разом 20 балів):

- 2 бали: урахування взаємозв'язку між структурними компонентами уроку (часом, процедурою, цілями етапів, навчальними матеріалами та способами взаємодії)

- 2 бали: урахування різних способів взаємодії учнів;

- 2 бали: прослідковувано комунікативний підхід або інший інноваційний підхід (метод) до навчання англійської мови;
- 2 бали: доцільне використання засобів навчання, включно з ІКТ;
- 2 бали: відповідність усіх цілей заняття його змісту та процедурі.

5) Планування та проведений позакласний захід з англійської мови – 5 балів.

4-5 балів – позакласний захід ретельно сплановано, проведено на належному рівні;

2-3 бали – позакласний захід добре сплановано, під час проведення допущено незначні помилки;

1 бал – планування позакласного заходу не відповідає вимогам, під час проведення допущено суттєві помилки;

0 бал – позакласний захід не проведено.

Зміст завдань з педагогіки

– поглиблення розуміння сутності основ компетентнісної, особистісно орієнтованої освіти, особливостей їх реалізації в педагогічному процесі закладу базової середньої освіти;

– саморозвиток особистісних якостей Здобувача, активізація позиції суб'єкта професійного та особистісного саморозвитку;

– поглиблення розуміння сутності виховання в контексті інноваційної освіти, основ її реалізації через адекватну організацію навчальної діяльності учнів;

– залучати Здобувачів до самостійного розв'язання посильних навчально-виховних завдань.

Для реалізації поставлених завдань практикант повинен виконати наступні види робіт з педагогіки:

1. Вести щоденник виробничої педагогічної практики (фіксувати та аналізувати процес і результати власної діяльності (підготовка та проведення навчальних занять, робота з документацією (вивчення особливостей ведення журналу), реалізація функцій класного керівника учнівського колективу).

2. Брати участь у консультаціях керівника практики.

3. Підготувати конспект виховного заходу, який необхідно провести в закладі середньої освіти (попередньо план-конспект узгодити з класним керівником та методистом, а також запросити на перегляд виховного заходу).

4. Здійснити комплексний самоаналіз виховного заходу за значущими параметрами.

5. Здійснити комплексний самоаналіз проведеного уроку за значущими параметрами.

6. Підготувати (за можливості провести) за згодою класного керівника одну із форм роботи з батьками: бесіда; тренінг; батьківське консультування; квест; круглий стіл; індивідуальна зустріч та ін. (до звітної документації подати підготовлені матеріали).

7. Підготувати звіт з Виробничої педагогічної практики, в якому відобразити:

- а) найбільш суттєві досягнення та проблеми щодо реалізації освітнього процесу у закладі середньої освіти, дати їм теоретичне обґрунтування;
- б) сформулювати комплекс форм, методів, прийомів організації освітнього процесу, які Здобувач-практикант визначив як найбільш ефективні;
- в) відобразити результати проведеної роботи з педагогіки (виховний захід, його самоаналіз, аналіз відвіданого уроку, самоаналіз проведеного);
- г) сформулювати загальні висновки, «уроки практики», визначити напрями особистісного та професійного саморозвитку на перспективу.

Рекомендована література

1. Бодненко Д.М. Моніторинг навчальної діяльності : навчальний посібник. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. 276 с.
2. Бути вчителем : навчально-методичний посібник з курсу «Вступ до спеціальності» / Укладач О.В. Грушко. Вінниця : ТД «Єдельвейс», 2007, 296 с.
3. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : Навчальний посібник. 3-тє вид., доопрац. і доп. Київ : Знання, 2008. 566 с.
4. Волкова Н.П. Педагогіка: навч. посібник. 3-тє вид. стер. Київ : Видавничий центр «Академія», 2009. 616 с.
5. Гетта В. Шляхи досягнення педагогічної майстерності. // Трудова підготовка в закладах освіти. 2010. № 9. С. 44-45.
6. Гончар Л.В., Кравченко Т.В., Мачуська І.М., Павицька К.М., Хижняк А.В. Формування сімейних цінностей у дітей шкільного віку в сучасних соціокультурних умовах : монографія. Харків: «Друкарня Мадрид», 2016. 176 с.
7. Гурський В.А., Присакар В.В. Педагогіка : загальні основи педагогіки, теорія освіти і навчання : Навчальний посібник. Книга 1. Кам'янець-Подільський : Медобори, 2012. 202 с.
8. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. [2-е видання, доповнене]. Київ : «Академвидав», 2012. 352 с.
9. Задорожна Л. На шляху до педагогічної майстерності // Початкова школа. 2001. № 9. С. 60-61.
10. Зязюн І.А. Краса педагогічної дії : навч. посіб. Київ : УФІМБ, 1997. 320 с.
11. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності : навч. посібник. Львів : Центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 608 с.
12. Ковальчук О.М. Формування педагогічної техніки засобами театральної педагогіки. Навчально-методичний посібник. Ніжин : Редакційно-видавничий відділ НДПУ, 2001. 126 с.
13. Курсінка, М.Ш. Виховання надзвичайної дитини : poradnik для батьків надто активних, емоційних, вразливих, чутливих і наполегливих дітей / пер. з англ. О. Синиця. 3-тє вид. Київ : Наш формат, 2018. 432 с.
14. Кучерявець В.Г. Основи педагогічної майстерності : Практикум. Ніжин : Редакційно-видавничий відділ НДПУ ім. М. Гоголя, 2002. 55 с.

15. Основи педагогічної майстерності : навчально-методичний посібник / за заг. ред. Е.І. Федорчук. Кам'янець-Подільський : видавець Зволейко Д.Г. 2008. 272 с.
16. Основи педагогічного оцінювання : навч.-метод. посіб. Ніжин : Лисенко М.М., 2012. 102 с.
17. Основи педагогічної майстерності : модульно-рейтинговий підхід / [автор-упорядник О.І. Кіліченко. Івано-Франківськ, 2012. 206 с.
18. Сайтарли І.А. Культура міжособистісних стосунків : навч. посіб. Київ, 2007. 240 с.
19. Стельмахович М.Г. Українська родинна педагогіка : Навч. посібник. Київ : ІСДО, 1996. 288 с.
20. Сухомлинський В.О. Як виховати справжню людину. Москва : Педагогіка, 1990. 288 с.
21. Шулигіна Р.А. Спілкування як вагома складова соціальної адаптації особистості // Наукові записки КУТЕП : Щорічник / Ред. кол.: Шулигіна Р.А. Методичні рекомендації з формування культури спілкування школярів. Київ : КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2007. 42 с.

Критерії оцінювання завдань практики з педагогіки

15-14 балів: Здобувач у повному обсязі виконав усі завдання виробничої педагогічної практики. Виховні заходи оцінено на 10-12 балів. Отримав високу оцінку вчителя, класного керівника та методистів за виконувану роботу. Під час виконання різних видів роботи в школі проявив себе як організований, сумлінний, ініціативний, творчий. Завоював повагу серед учнів, педагогічного колективу школи, керівників практики і отримав високу оцінку керівника від бази практики. У визначений термін здав досконало оформлену документацію, яка відповідає вимогам практики.

13-12 балів: Здобувач у повному обсязі виконав усі завдання виробничої педагогічної практики. Виховні заходи оцінено на 7-9 балів. Здобувач припускався деяких методичних помилок під час проведення виховних заходів, але зміг самостійно їх виправити або пояснити причину в процесі аналізу виховного заходу. Проявив дисциплінованість, отримав позитивну оцінку роботи від класного керівника. Вчасно оформив та здав звітну документацію, яка відповідає вимогам практики.

11-9 балів: Завдання з педагогіки виконані в повному обсязі. Виховний захід оцінено на 4-6 балів. Здобувач проявив себе організованим, дисциплінованим, проте недостатньо самостійним та ініціативним. Під час залікових заходів допускалися несуттєві методичні помилки. Здобувач вчасно здав документацію, але при її оформленні допустився деяких неточностей або неповноти викладу.

8-0 балів: За період практики Здобувач не виконав усі завдання з педагогіки, передбачених програмою практики. Отримав негативні відгуки від педагогічного колективу школи, керівників від бази практики. Невчасно та не в повному обсязі подав матеріали практики, які містять неточності та помилки і не відповідають вимогам, щодо оформлення такого виду

документації.

Зміст завдань з психології

Здобувачі вищої освіти, виконуючи завдання з психології, повинні розв'язати такі задачі:

- ♦ грамотно використати психодіагностичний інструментарій для збору фактичного матеріалу про рівень сформованість у учнів професійного плану, його усвідомленість, уявлення про світ професій, ступінь сформованості професійних інтересів та нахилів тощо;
- ♦ здійснити обробку та аналіз матеріалів, отриманих в результаті бесіди, опитування, спостереження тощо;
- ♦ узагальнити, осмислити отриману в ході психодіагностики інформацію та написати звіт про вивчення професійних намірів, інтересів та професійної спрямованості учнів.

Виконання завдань з психології може відбуватися в такій послідовності.

У перший тиждень практикант знайомиться з класом, налагоджує зі старшокласниками психологічний контакт.

У наступні **тижні**, продовжуючи спостерігати за поведінкою старшокласників, здобувач вищої освіти проводить психодіагностичне обстеження учнів за допомогою однієї з пропонованих методик; здійснює обробку їх результатів з метою з'ясування особливостей професійного самовизначення старшокласників.

В **останній тиждень** практики складає звіт про вивчення професійних інтересів та професійної спрямованості учнів, який містить не лише узагальнені, теоретично осмислені дані про особливості професійного самовизначення старшокласників, але й педагогічні висновки про основні напрямки профорієнтаційної роботи, напрямки профорієнтаційної роботи з учнями.

Рекомендована література

1. Мясенко В. В. Психологія професійної самореалізації молоді : монографія. Київ : Міленіум, 2016. 104 с.
2. Коропецька О. М. Психологічні основи професійної орієнтації та самореалізації особистості. Навчальний посібник. Київ : КНТ, 2016. 438 с.
3. Щербакова І.М., Стадник І.А. Психодіагностика професійного самовизначення особистості: навч.-метод. Побіник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2012. 324 с.
4. Синявський В.В. Психологічні основи профорієнтаційної професіографії : навчально-методичний посібник. Київ: ІПК ДСЗУ, 2010. 96 с.
5. Мерзлякова О., Євдокимова Г. Методики професійного самовизначення. Київ: Шкільний світ, 2014. 120 с.
6. Мазяр О.В., Кириченко В.В. Психологія праці : модульний курс : навчальний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 190 с.

Критерії оцінювання завдань практики з психології

15-14 балів — всі завдання практики з психології виконано правильно та у повному обсязі, виявлено вміння здобувача вищої освіти застосовувати і творчо використовувати теоретичні та прикладні знання з психології, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Виявлено вміння застосовувати спостереження для вивчення учнівської групи, психодіагностичні методики для вивчення міжособистісних стосунків в учнівській групі, складати звіт про здійснені соціально-психологічні дослідження, продемонстровано активність та ініціативність під час здійснення практичної діяльності. Звіт подано у встановлений термін. Він містить звіт про виконані завдання з психології, висновки та пропозиції. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи з психології впродовж усього періоду проходження практики.

13-12 балів — завдання з психології виконані правильно, але недостатньо повно. здобувача вищої освіти застосовувати і творчо використовувати теоретичні та прикладні знання з психології, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Виявлено вміння застосовувати спостереження для вивчення учнівської групи, психодіагностичні методики для вивчення міжособистісних стосунків в учнівській групі, складати звіт про здійснені соціально-психологічні дослідження. Продемонстровано активність та ініціативність але не виявлено творчого, індивідуального підходу. Звіт подано у встановлений термін. Він містить звіт про виконані завдання з психології, висновки та пропозиції. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи з психології впродовж усього періоду проходження практики.

11 балів — завдання практики з психології виконано, але неповно, в ході виконання завдань допускалися незначні помилки при обробці результатів психодіагностики міжособистісних відносин. Виявлено вміння застосовувати спостереження для вивчення учнівської групи, психодіагностичні методики для вивчення міжособистісних стосунків в учнівській групі, але неповно викладено звіт про здійснені соціально-психологічні дослідження. Звітна документація оформлена згідно з вимогами. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики.

10 балів — завдання практики з психології виконано у неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. Щоденник невірно оформлений.

9 балів — завдання з психології виконано з помилками. Усі завдання практики виконувалися, але допущені значні неточності, бракує матеріалів психодіагностики. Документація оформлена неповно, з помилками. Щоденник недооформлено.

0-8 балів — завдання практики з психології невиконані, виявлено несформованість вміння здійснювати відповідні види професійної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками та подана невчасно.

Критерії оцінювання захисту практики

5 балів – здобувач впевнено і чітко висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики з використанням мультимедійної презентації;

4-3 бали – здобувач не досить впевнено і чітко висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики з використанням мультимедійної презентації;

2-1 бали – здобувач фрагментарно висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики, проте без використання презентації;

0 балів – здобувач не з'явився на захист практики.

Розподіл балів за виконання завдань практики

Вид діяльності під час практики	Максимальна кількість балів
1. Виконання завдань з англійської мови:	<u>60</u>
а) профіль групи	5
б) виконання завдань Guided Observation	20
в) планування і проведення фрагментів уроків (із розробленими матеріалами)	10
г) планування і проведення уроків (із розробленими матеріалами)	20
д) планування і проведення позакласного заходу	5
2. Виконання завдань з педагогіки:	<u>15</u>
а) щоденник практики (повнота і правильність оформлення – зміст, висновки, оцінка), звіт про педагогічну складову практики	2
б) виховний захід (підготовка, проведення, наявність та повнота конспекту)	7
в) самоаналіз виховного заходу (комплексний самоаналіз проведеного виховного заходу за значущими параметрами)	2
г) самоаналіз проведеного уроку (комплексний самоаналіз проведеного уроку за значущими параметрами)	2
д) план-конспект форми роботи з батьками (підготовка, проведення (при можливості), наявність та повнота конспекту)	2
3. Виконання завдань з психології:	<u>15</u>
а) звіт про вивчення про вивчення професійних намірів, інтересів та професійної спрямованості учнів, складений за запропонованої схемою;	7
б) звіт про результати діагностики професійних намірів, інтересів та професійної спрямованості учнів;	5
в) матеріалів психодіагностики	3
4. Відповідність звітної документації змісту діяльності	<u>5</u>

практиканта, її оформлення	
5. Захист звіту перед комісією	<u>5</u>
Разом	100